

Европын дунд хугацааны прогнозын төвийн мэдээнд суурилсан MOS-ийн 2 метрийн түвшний болон хөрсний гадаргын температурын арга боловсруулах

Гүйцэтгэлийн зорилт №2.1. Цаг агаарын тоон прогнозын шуурхай ажиллагааны загвар, аргыг сайжруулах

Гүйцэтгэлийн зорилтыг хэрэгжүүлэх 2.1.2-р арга хэмжээ: Европын дунд хугацааны прогнозын төвийн мэдээнд суурилсан MOS-ийн 2 метрийн түвшний болон хөрсний гадаргын температурын арга боловсруулах

Зорилго: Европын дунд хугацааны прогнозын үр дүнд статистик тайлал хийж хот, суурингаар агаарын болон хөрсний температурыг урьдчилан тооцоолох систем боловсруулахыг зорилоо

- Хот, суурин дээрх 144 цаг хүртэлх, 12 цаг тутмын прогнозын арга боловсруулна.

Хамрах хүрээ: Монгол орны 136 станц

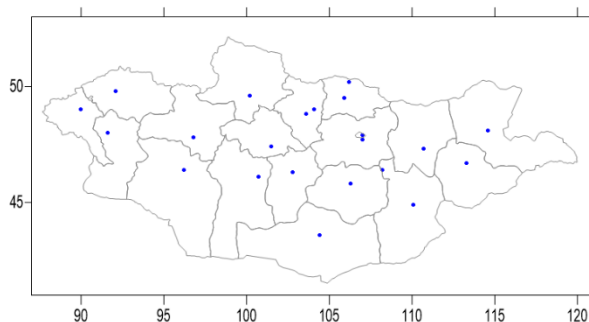
1.1 Судалгаанд ашигласан мэдээ:

Цуваа бүрдүүлэх зорилгоор ECMWF /0.5° × 0.5°/-ийн тоон прогнозын урьдчилсан мэдээг ашигласан.

Боловсруулалтын хугацааг 2018-2020 оны хооронд 8 жилийн цувааг бүрдүүлж, өргөрөгийн 35°-65°, уртрагийн 67.5°-130° хоорондох газар нутгаар таслаж хөрвүүлэлт хийж, цуваа бэлдсэн. Аргын боловсруулалтанд ECMWF загварын өдөр бүрийн бодолтын 31 элементийн мэдээг тус тус ашиглав.

Туршилтын хугацааг хүртэлх хугацаагаар хийж, цаашдаа шинэчлэгдэх байдлаар явахаар тохируулсан. Цувааны урт хамгийн ихдээ улирал тус бүр сүүлийн 300 цуваа байхаар тохируулсан.

1.2 Судалгааны ажлын хамрах бүс нутаг

Зураг 1. Судалгааны талбайн хамрах бүс нутаг

2. Аргазүй:

Энэхүү судалгааны ажлын хүрээнд дараах хоёр даалгаварыг гүйцэтгэнэ.

- Агаарын хамгийн их/бага температурыг хот, суурингаар гаргаж, прогнозыг тооцоолох арга боловсруулах

- Хөрсний хамгийн бага температурыг хот, суурингаар гаргаж, прогнозыг тооцоолох арга боловсруулах
- ЗГС нь потенциал предикторын сангаас тухай бүр шинэчлэлт хийх байдлаар предикторын сонголтыг хийнэ.

Загварын гаралтын статистик (ЗГС) арга

ЗГС зарчим нь гидродинамик прогнозын бүтээгдэхүүнүүдийг боловсруулалтын шатанд ч, практикт ч хэрэглэдэг. Энэ зарчмын сайн тал нь гидродинамик прогнозын системчилсэн алдааг предиктор, предиктантын хоорондох статистик уялдааг тогтоох явцдаа автоматаар үгүйсгэж өгдөг явдал юм. Дутагдалтай тал нь предиктор, предиктантын хооронд статистик тогтвортой уялдаа гаргахын тулд нэлээд урт цуваа шаарддаг. ЗГС-ийн үндсэн тэгшитгэлийн томъёо 1-д харуулав.

$$y = \sum_{j=1}^n (a_j \times x_j) + b \quad (1)$$

y -предиктант, a_j -коэффициент, x_j – предиктор, b -сул гишүүн

1970-аад оны эхээр ТПЗ-ын үр дүнгийн хангалттай архив бий болсонтой холбоотой Америкийн цаг уурын албанд анх Х.Р.Глан, Д.А.Ловри нар (1972) агаарын хамгийн их температур, салхины хурд, хур тунадас, үлшил зэрэг цаг агаарын үзүүлэлтүүдийн 36 цагийн прогнозад ЗГС аргыг ашиглажээ. Энэ судалгааны ажлын нэг онцлог нь цаг уурын нэлээд олон элемент, үзэгдлийг тухайлан сонгон авч судалсан байна. Үүнээс гадна цаг агаарын элемент, үзэгдлийг тухайлан сонгон авч ЗГС арга ашиглан судалсан судалгаанууд маш олон байдаг.

Үүний зэрэгцээ ЗГС болон ТП аргуудын харьцуулсан судалгаанууд ихээхэн хийгдэж, цаг агаарын элемент үзэгдлийн прогнозад ЗГС арга нь ТП аргаас илүү бодитой үр дүн өгч байна гэж дүгнэсэн байдаг. Мөн агаар мандлын динамик загварын (АМДЗ) үр дүн сайжрахад, ЗГС аргын үр дүн мөн сайжирдаг. Гэсэн хэдий ч АМДЗ байнга өөрчлөгдөн сайжруулалт хийгдэж байдаг тул ЗГС аргын регрессийн тэгшитгэлүүдээ байнга дахин боловсруулах шаардлага гардаг. Мөн өөрчлөлт хийсний дараа хангалттай урт хугацааны ТПЗ-ын үр дүнгээр архив бүрдүүлэхэд ихээхэн хугацаа шаарддаг. Энэ асуудлыг шийдэх арга замуудын нэг нь ТПЗ-т өөрчлөлт хийх бүртээ тооцоолох төхөөрөмжийн бололцоотой бол олон жилээр нөхөн бодолт хийгээд, архив бүрдүүлэх, бололцоогүй нөхцөлд ЗГС зарчимд үндэслэгдсэн хувьсах коэффициенттэй олон гишүүнт регресс (томъёо 2) эсвэл Калманы шүүлтүүрийн аргыг ашигладаг.

Тооцоолох төхөөрөмжийн хүч чадал сайтай улс орнууд ТПЗ-т өөрчлөлт хийх бүртээ нөхөн бодолтыг олон жилээр хийж, түүгээрээ архив бүрдүүлэн ЗГС аргыг ашиглаж байна.

Загварын үр дүнгийн таарцыг дүгнэх статистик үзүүлэлтүүд

$$ME = F - X \quad (2)$$

ME - дундаж алдаа, ДА

F - прогнозын утга,

X - ажиглалтын утга

$$MAE = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N |F_i - X_i| \quad (3)$$

MAE - дундаж үнэмлэхүй алдаа, ДҮА

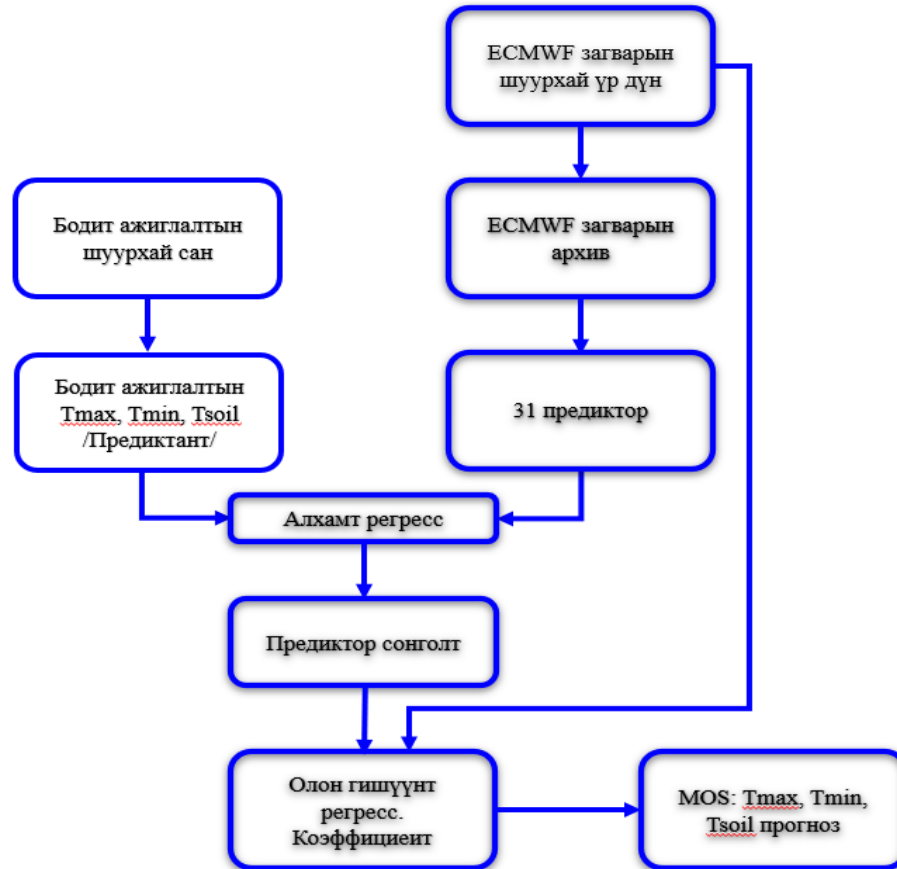
N -тохиолдлын тоо

$$RMSE = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (F_i - X_i)^2} \quad (4)$$

RMSE-Дундаж квадрат алдаа, ДКА

2.1 Аргачлал:

Тооцооны алгоритмыг /хамгийн их, бага температурыг тооцоолох/ зураг2-т үзүүлэв. Мөн хөрсний хамгийн бага температурыг тооцоолох алгоритм мөн адилаар явагдана. Тооцоолол хийгдэх дараалалыг дараах байдлаар тайлбарлав.

Зураг2. Агаарын хамгийн их, бага температур бололон хөрсний бага температурыг 136 хот суурингаар урьдчилан мэдээлэх аргын алгоритм

1-Бодит ажиглалтын хамгийн их, бага температур. 2019 оны 1 сараас 2020 оны 12 сар хүртлэх мэдээг татаж авах.

2- ЕСMWF загварын шуурхай үр дүнгийн архиваас 2019 оны 1 сараас 2020 оны 12 сар хүртлэх мэдээг бүрдүүлнэ.

3- ЕСMWF загвар нь олон тооны гаралтын бүтээгдэхүүнүүдтэй үүнээс боломжит 31 предиктороор потенциал предикторын сан бүрдүүлнэ. (GRADS-аар хөрвүүлж авна)

4-Потенциал предикторын сангаас алхамт регрессээр хамгийн ихдээ 9 предиктор байхаар улирал бүрээр, хугацаа бүрээр, их багаар нь предиктор сонголтыг хийнэ.

5-Олон гишүүнт регрессээр коэффициентоо босгож авна.

6- Туршилтын цувааны 2021 оны 1 сараас 2022 оны 04 сар хүртлэх мэдээний архив бүрдүүлнэ.

7-Предикторуудаа улирал бүрээр, хугацаа бүрээр, хамгийн их, багаар нь NCL-ээр хөрвүүлж авна.

8-Агаарын хамгийн их, бага температурын /хөрсний хамгийн бага/ прогнозыг ЗГС арга ашиглан гаргах.

2.2 Потенциал предикторын сан

2.2.1 Предикторын сонголт

Алхамт регрессийг ашиглан потенциал предикторын сангаас (1-р хүснэгт) 136 станцаар, хамгийн их, бага температураар /хөрсний хамгийн бага температур/ өдөр бүр шинэчлэлт хийгдэх байдлаар хамгийн ихдээ 9 предиктор байхаар тохируулав.

Хүснэгт1. ECMWF /0.5°x0.5°/ мэдээнээс сонгож авсан 31-н предиктор

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр	Товчлол	Үе давхрага	Тэмдэглэгээ	Нэгж
1.	Relative Divergence	RELD	250гПа	_d_250hPa	[1/s]
2.	Relative Divergence	RELD	700гПа	_d_700hPa	[1/s]
3.	Relative Divergence	RELD	925гПа	_d_925hPa	[1/s]
4.	Geopotential Height	HGT	250гПа	_gh_250hPa	[gpm]
5.	Geopotential Height	HGT	850гПа	_gh_850hPa	[gpm]
6.	Pressure mean sea level	PRESmsl		_msl	
7.	Relative Humidity	RH	700гПа	_r_700hPa	[%]
8.	Relative Humidity	RH	850гПа	_r_850hPa	[%]
9.	Temperature	TMP		_t	[K]
10.	Temperature	TMP	250гПа	_t_250hPa	[K]
11.	Temperature	TMP	500гПа	_t_500hPa	[K]
12.	Temperature	TMP	850гПа	_t_850hPa	[K]
13.	U-Component of Wind	UGRD		_u	[m/s]
14.	U-Component of Wind	UGRD	200гПа	_u_200hPa	[m/s]
15.	U-Component of Wind	UGRD	250гПа	_u_250hPa	[m/s]
16.	U-Component of Wind	UGRD	500гПа	_u_500hPa	[m/s]
17.	U-Component of Wind	UGRD	700гПа	_u_700hPa	[m/s]
18.	U-Component of Wind	UGRD	850гПа	_u_850hPa	[m/s]
19.	U-Component of Wind	UGRD	925гПа	_u_925hPa	[m/s]
20.	V-Component of Wind	VGRD		_v	[m/s]
21.	V-Component of Wind	VGRD	200гПа	_v_200hPa	[m/s]
22.	V-Component of Wind	VGRD	250гПа	_v_250hPa	[m/s]
23.	V-Component of Wind	VGRD	500гПа	_v_500hPa	[m/s]
24.	V-Component of Wind	VGRD	700гПа	_v_700hPa	[m/s]
25.	V-Component of Wind	VGRD	850гПа	_v_850hPa	[m/s]
26.	V-Component of Wind	VGRD	925гПа	_v_925hPa	[m/s]
27.	Relative Vorticity	RELV	250гПа	_vo_250hPa	[1/s]
28.	Relative Vorticity	RELV	700гПа	_vo_700hPa	[1/s]
29.	Relative Vorticity	RELV	925гПа	_vo_925hPa	[1/s]
30.	Geopotential Height	HGT	500гПа	_gh_500hPa	[gpm]
31.	Хэвтээ дэх баруун зүгт 0.5° дахь 500 гПа-ын зөрүү				

Ta	Ts
t_250hPa	t_250hPa
u	t
t	r_850hPa
r_850hPa	t_500hPa
t_500hPa	t_850hPa
t_850hPa	u
gh_250hPa	v_200hPa
v_200hPa	gh_850hPa
vo_250hPa	vo_250hPa

Хүснэгт2. Агаарын хамгийн их/бага температур болон хөрсний минимум температур тус бүр дээрх хамгийн их сонгогдсон эхний 9-н предиктор

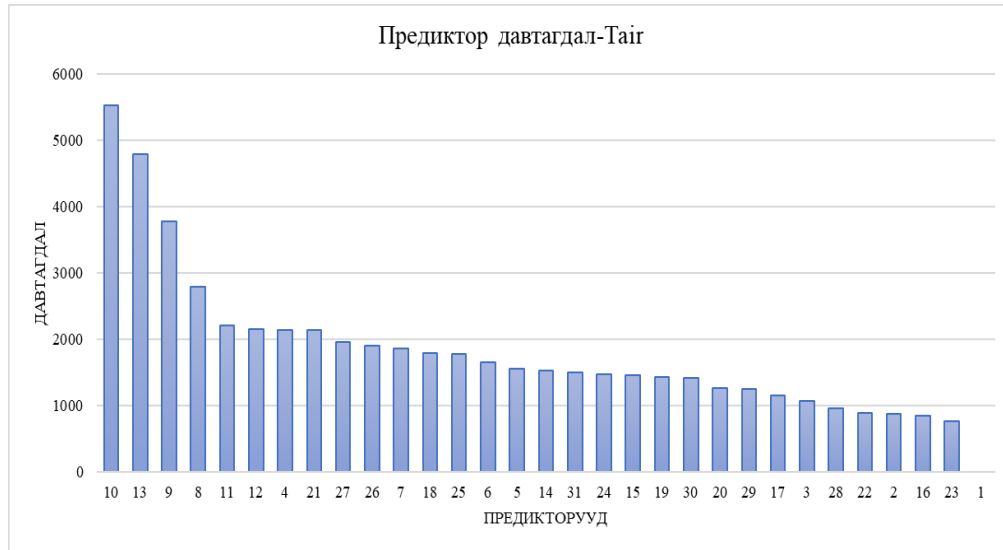
Улирал бүр дээр төлөөлөл болгон нэг хугацааны предиктор сонгонголтыг 136 станцын 144 цаг хүртэлх хугацаагаар гаргаж, давтагдлыг тооцов. Эндээс агаарын хамгийн их/бага болон хөрсний минимум температур тус бүр дээрх предикторын давтагдлыг /эхний 9 предиктор хүснэгт2/, зураг3, зураг4-т харуулав.

Хүснэгт3. Агаарын хамгийн их/бага температур болон хөрсний минимум температур тус бүр дээрх 31 предиктор бүрийн давтагдлыг улирал бүрээр

Ta					Ts				
Предиктор	DJF	JJA	MAM	SON	Предиктор	DJF	JJA	MAM	SON
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
2	208	294	208	159	2	113	124	117	80
3	279	330	239	220	3	137	133	123	109
4	692	569	433	447	4	311	159	206	182
5	259	505	497	300	5	186	402	258	190
6	417	362	301	577	6	162	250	102	122
7	482	386	420	569	7	202	277	177	143
8	544	731	751	770	8	359	594	500	337
9	758	1135	1115	774	9	490	749	725	737
10	1477	1374	1230	1445	10	761	743	822	816
11	539	401	488	785	11	347	221	416	596
12	448	775	540	397	12	176	546	462	314
13	1225	1131	1164	1276	13	497	297	324	380
14	530	372	281	346	14	285	132	136	136
15	414	314	388	339	15	264	82	139	337
16	148	309	249	136	16	131	125	166	128
17	304	286	301	259	17	172	125	125	164
18	437	385	576	389	18	181	89	180	205
19	476	333	304	322	19	211	140	180	196
20	482	269	239	278	20	217	99	113	139
21	624	408	627	479	21	312	175	344	234
22	223	395	154	114	22	138	265	103	129
23	147	333	182	108	23	70	233	127	73
24	396	523	372	181	24	106	306	187	111
25	455	449	491	386	25	215	178	144	152
26	590	364	478	467	26	267	156	213	188
27	578	312	602	471	27	297	129	321	250
28	186	279	305	191	28	107	117	101	82
29	254	342	342	319	29	132	131	136	105
30	450	322	287	354	30	271	146	180	160
31	343	390	449	315	31	126	151	95	97

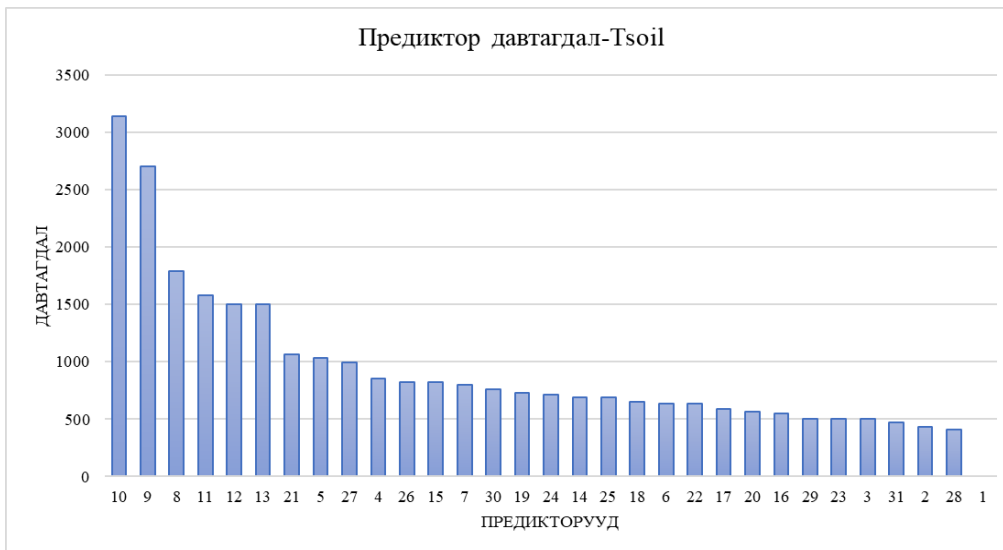
Хүснэгт3-т улирал бүр дээрх 31-н предикторын давтагдлыг агаарын болон хөрсний температур тус бүрээр гаргав. Хүснэгтээс харахад 1,2,3,16,22,23,28,29 дугаартай предикторууд хамгийн бага сонголттой байна. Цэнхэр өнгөөр хамгийн их давтагдалтай

предикторуудыг тодруулав. Хүснэгтээс харахад улирал бүр дээр агаар болон хөрсний температурын предиктор сонголтууд ойролцоо байна.

Зураг3. Агаарын хамгийн их/бага температур дээрх предикторын давтагдал

Зураг 3,4-өөс хамгийн их давтагдсан предиктороор 250гПа-н температур сонгогдсон бөгөөд агаарын хамгийн их/бага температурын хувьд хамгийн ихдээ 5526 удаа, хөрсний минимум температурын хувьд 3142 удаа сонгогдсон байна. Агаар болон хөрсний температур тус бүр дээрх предиктор сонголтууд нь ерөнхийдөө ойролцоо бөгөөд дараалал нь харилцан адилгүй байна.

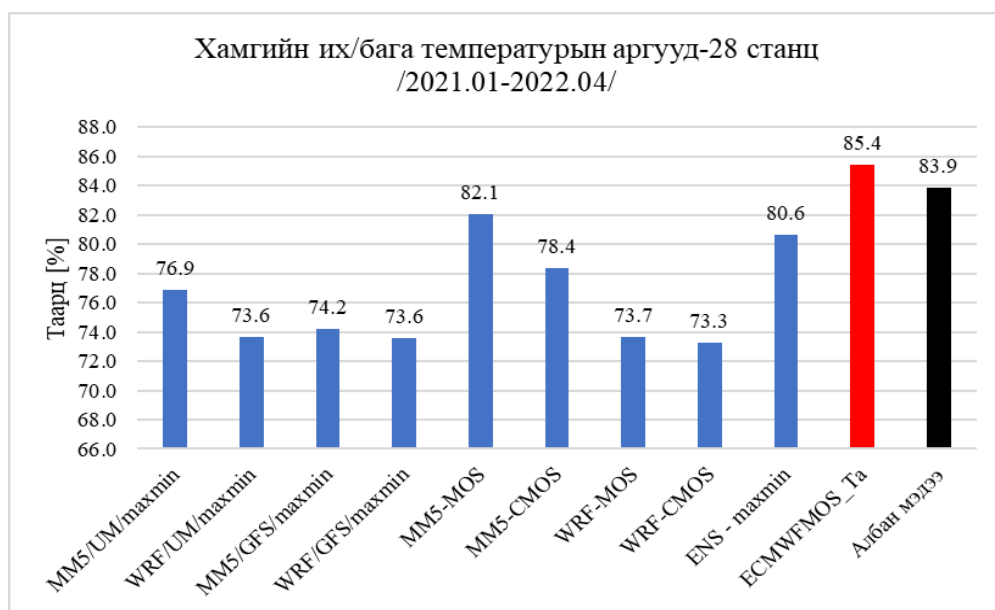

Зураг4. Хөрсний минимум температур дээрх предикторын давтагдал

3. Үр дүн1: Агаарын хамгийн их/бага температурын арга-ECMWF-MOS-Та

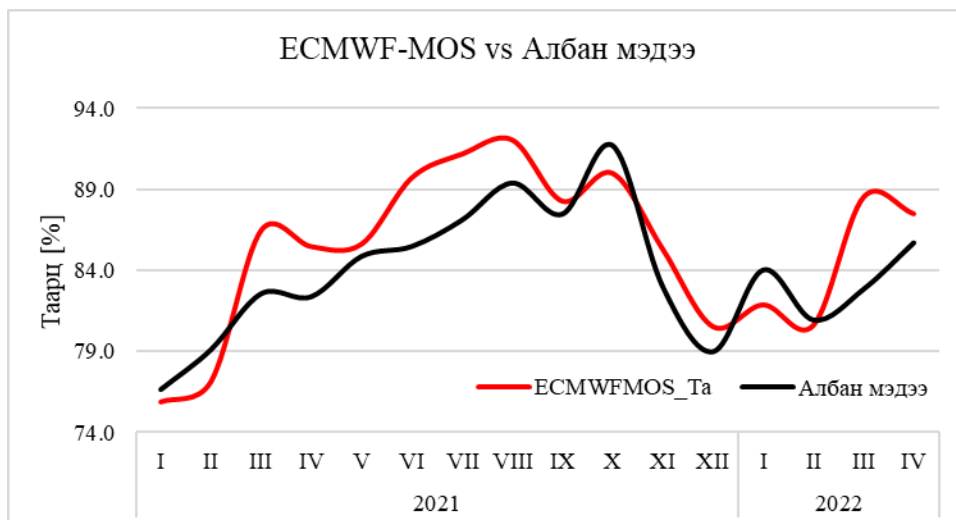
Хүснэгт 4. Агаарын хамгийн их/бага температурын аргуудын таарц-28 станцаар

Он	Сар	Аргууд									ECMWF MOS_Ta	Албан мэдээ
		MM5/UM/ maxmin	WRF/UM/ maxmin	MM5/GFS /maxmin	WRF/GFS /maxmin	MM5- MOS	MM5- CMOS	WRF- MOS	WRF- CMOS	ENS - maxmin		
2021	I	69.9	66.5	68.9	63.5	76.1	74.0	79.2	75.5	73.5	75.9	76.6
	II	71.6	64.1	68.7	65.5	72.6	73.8	79.6	79.6	75.0	77.2	79.1
	III	76.8	70.4	73.1	69.3	82.6	74.6	83.1	77.6	75.9	86.5	82.6
	IV	74.0	72.9	72.8	74.6	80.1	75.9	82.5	79.1	84.0	85.5	82.4
	V	76.2	76.1	75.1	78.2	82.0	79.0	80.8	77.4	80.3	85.6	84.9
	VI	79.0	73.3	74.3	75.8	87.4	83.6	80.3	73.5	79.9	89.7	85.5
	VII	80.5	75.1	77.5	76.8	86.6	84.9	82.7	78.2	87.4	91.2	87.1
	VIII	82.4	80.3	79.7	77.9	87.3	84.0	84.5	80.2	88.9	92.1	89.4
	IX	76.5	78.4	71.6	73.1	81.5	75.2	71.8	66.1	78.8	88.3	87.5
	X	82.6	84.7	82.9	84.8	87.7	85.9	77.6	80.4	90.8	90.0	91.7
	XI	74.4	76.1	70.7	74.7	81.4	79.1	63.1	70.4	76.6	85.3	83.0
	XII	74.1	69.1	71.8	68.9	76.0	72.3	54.5	61.5	76.7	80.5	79.0
2022	I	77.2	68.8	74.0	72.1	82.8	80.1	53.3	69.8	77.3	81.9	84.0
	II	79.1	72.3	77.5	72.1	81.9	75.8	67.0	66.6	80.1	80.6	80.9
	III	79.1	72.3	77.5	72.3	81.9	75.8	67.0	66.6	80.1	88.5	82.8
	IV	76.1	77.7	71.5	77.7	84.9	80.0	71.7	70.3	84.5	87.5	85.7
Дундаж		76.9	73.6	74.2	73.6	82.1	78.4	73.7	73.3	80.6	85.4	83.9

Зураг5. Агаарын хамгийн их/бага температурын аргуудын дундаж таарц-28 станцаар

Хүснэгт4, зураг5-т 28 станцын 16 сарын дундажаар гаргасан 5 хоногийн хамгийн их/бага температурын аргуудын таарцыг албан мэдээтэй харьцуулж үзэхэд албан мэдээний дундаж таарц 83.9%, ECMWF-MOS-Ta-н дундаж таарц 85.4%-тай буюу албан мэдээнээс 1.5%-иар дээгүүр бөгөөд бусад аргуудаас хамгийн өндөр таарцтай байна. ECMWF-MOS-Ta аргын 2021 оны дундаж таарцыг авч үзэхэд 85.6%, ДА -0.20, ДҮА 1.95, ДКА 2.47 байна. 2022 оны эхний 4-н сарын дундаж таарц 84.6%, ДА -0.07, ДҮА 2.01, ДКА 2.53 байв.

Зураг6. Агаарын хамгийн их/бага температурын арга ECMWF-MOS-Та-г албан мэдээтэй харьцуулалт /28 станц/

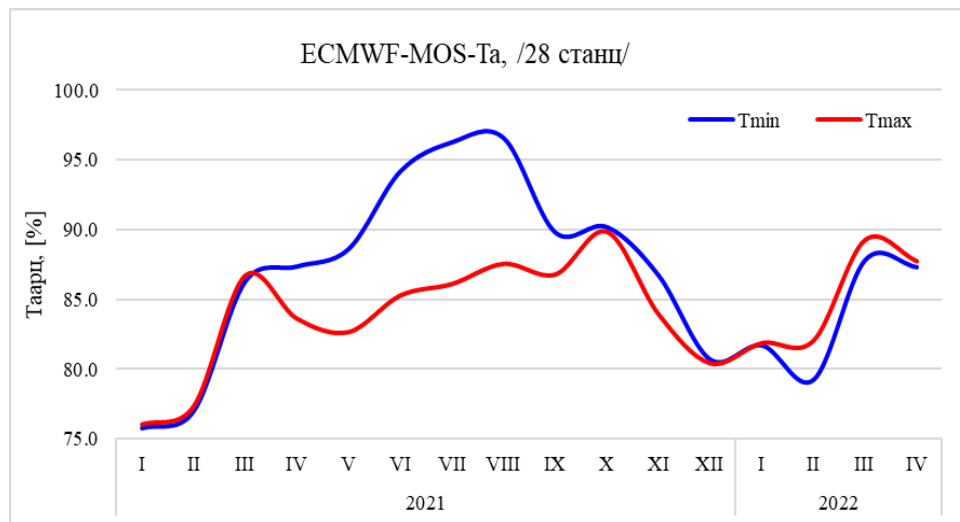
Зураг6-т 5 хоногийн дундажаар өвлийн 1,2-р сарууд болон 10-р сард албан мэдээний таарц 0.7-2.1%-иар өндөр байгаа бол бусад хугацаанд ECMWF-MOS-Та аргын таарц албан мэдээнээс дээгүүр байна. Зуны саруудад ECMWF-MOS-Та аргын таарц албан мэдээнээс 2.6-4.2%-иар дээгүүр байна. Хамгийн ихдээ 2022 оны 3-р сард тус арга нь албан мэдээнээс 5.7%-иар өндөр таарцтай прогнозлосон байна.

Хүснэгт5. ECMWF-MOS-Та аргын агаарын хамгийн их/бага температурын таарц, алдаа /28 станц, 5 хоног/

Хугацаа		Tmin				Tmax			
		ME	MAE	RMSE	Таарц	ME	MAE	RMSE	Таарц
2021	I	-0.45	2.45	3.08	75.7	-0.64	2.49	3.14	76.1
	II	-1.28	2.45	3.05	77.0	-1.06	2.46	3.04	77.4
	III	-0.42	1.91	2.37	86.3	-0.23	1.93	2.59	86.7
	IV	-0.74	1.88	2.39	87.4	0.02	2.09	2.79	83.6
	V	0.15	1.81	2.31	88.6	0.31	2.14	2.77	82.7
	VI	0.08	1.46	1.84	94.2	0.19	1.95	2.56	85.3
	VII	0.01	1.3	1.62	96.3	0.19	1.92	2.45	86.1
	VIII	0.12	1.31	1.62	96.6	0.53	1.79	2.33	87.5
	IX	0.06	1.74	2.2	89.8	0.5	1.88	2.41	86.8
	X	-0.93	1.68	2.12	90.2	-1.14	1.76	2.14	89.8
	XI	0.16	1.85	2.33	86.7	0.35	2.02	2.59	83.9
	XII	-0.21	2.23	2.77	80.7	-0.23	2.22	2.77	80.4
2022	I	0.44	2.2	2.72	81.7	-0.06	2.15	2.68	81.9
	II	0.2	2.28	2.79	79.2	-0.21	2.14	2.65	82.0
	III	0.15	1.91	2.4	87.8	-0.2	1.72	2.24	89.2
	IV	-0.67	1.88	2.35	87.3	-0.21	1.78	2.4	87.7
Дундаж		-0.21	1.90	2.37	86.6	-0.12	2.03	2.60	84.2

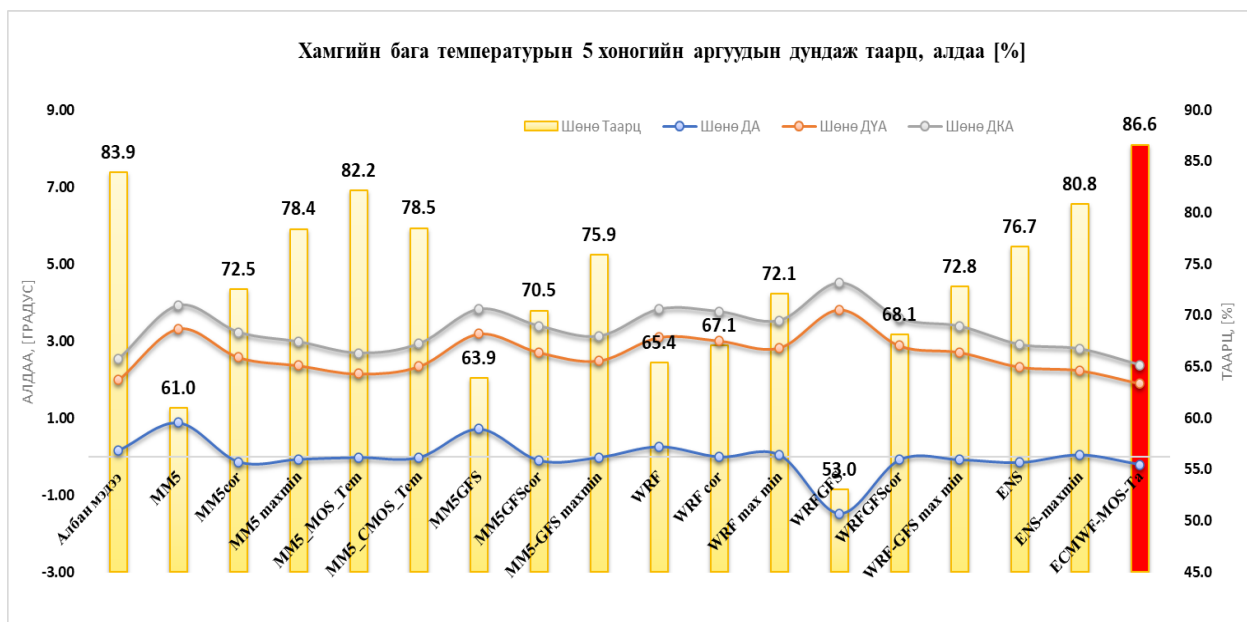
Тус аргын хамгийн их температурын хувьд 2021 оны дундаж таарцыг авч үзэхэд 83.8%, ДА -0.10, ДҮА 2.05, ДКА 2.63, 2022 оны эхний 4-н сарын дундаж таарц 84.6%, ДА -0.17, ДҮА 1.95, ДКА 2.49 байв. Харин хамгийн бага температурын хувьд 2021 оны дундаж таарцыг авч үзэхэд 87.5%, ДА -0.29, ДҮА 1.84, ДКА 2.31, 2022 оны эхний 4-н сарын дундаж

таарц 84.0%, ДА 0.03, ДҮА 2.07, ДКА 2.57 байв. Нийт хугацааны дундажаар хамгийн их температурын хувьд 84.2%, хамгийн бага температурын хувьд 86.6%-н таарцтай байна.

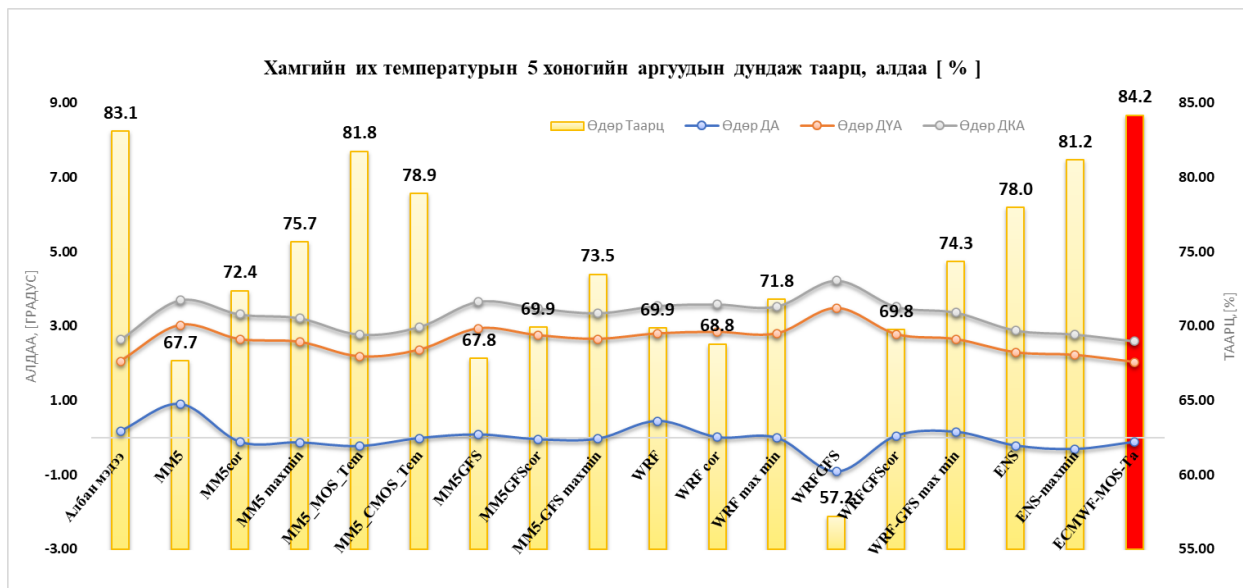
Зураг7. ECMWF-MOS-Ta аргын агаарын хамгийн их/бага температурын харьцуулалт /28 станц, 5 хоног /

Тус аргын агаарын хамгийн их/бага температурын харьцуулалтаас харахад дулааны улиралд хамгийн бага температурын таарц өндөр байна. Ялангуяа 6,7,8-р сарууд 8.9-10.2%-иар дээгүүр байна /зураг7/.

Зураг8. Агаарын хамгийн бага температурын 5 хоногийн арга, загваруудын дундаж таарц болон алдаа - 28 станц

Зураг8,9-өөс харахад 2021 оны 1-р сараас 2022 оны 4-р сар хүртэл хамгийн бага алдаатай, өндөр таарцтай нь ECMWF-MOS-Ta арга байгаа нь сайшаалтай бөгөөд албан мэдээнээс хамгийн бага температурын хувьд 2.7%, хамгийн их температурын хувьд 1.1%-р дээгүүр таарцтай байна.

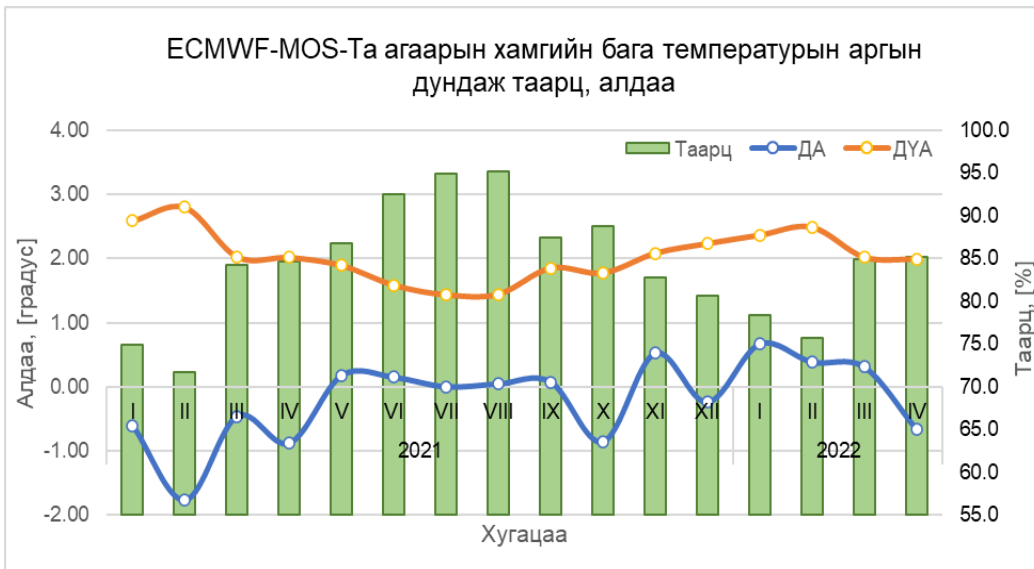

Зураг9. Агаарын хамгийн их температурын 5 хоногийн арга, загваруудын дундаж таарц болон алдаа-28 станц

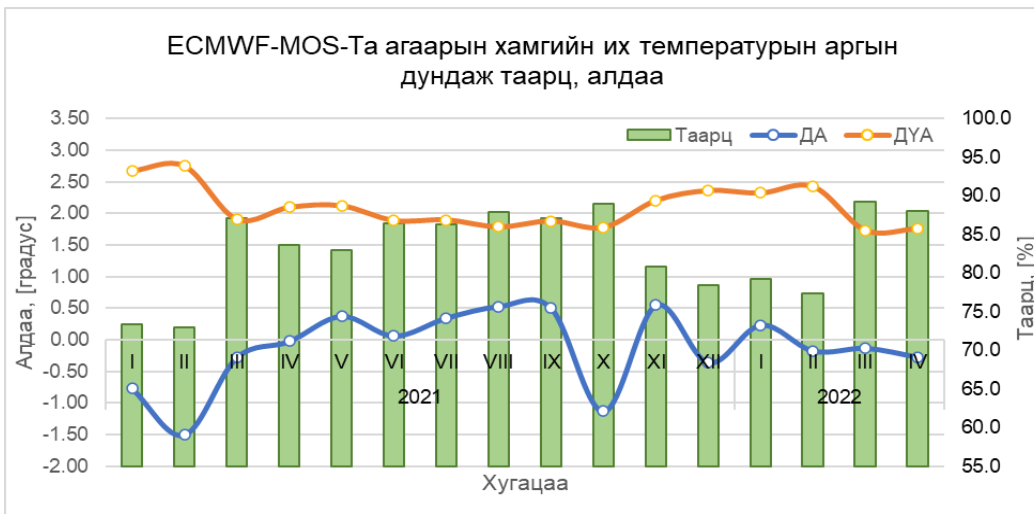
ECMWF-MOS-Та агаарын хамгийн бага температурын аргын дундаж таарцыг гаргахдаа 136 станцаар тооцов.

Хүснэгт5. ECMWF-MOS-Та аргын агаарын хамгийн их температурын аргын таарц, алдаа /136 станц, 5 хоног/

Хугацаа		Tmin			Tmax		
		ДА	ДҮА	Таарц	ДА	ДҮА	Таарц
2021	I	-0.60	2.59	74.9	-0.76	2.67	73.4
	II	-1.77	2.80	71.7	-1.50	2.75	73.0
	III	-0.46	2.03	84.3	-0.28	1.91	87.1
	IV	-0.88	2.02	84.7	-0.02	2.09	83.6
	V	0.18	1.89	86.8	0.38	2.12	83.0
	VI	0.15	1.59	92.5	0.06	1.89	86.4
	VII	0.00	1.43	94.9	0.35	1.90	86.3
	VIII	0.05	1.44	95.2	0.53	1.79	87.9
	IX	0.08	1.85	87.4	0.50	1.88	87.2
	X	-0.86	1.78	88.7	-1.13	1.78	88.9
	XI	0.53	2.08	82.8	0.55	2.20	80.8
	XII	-0.24	2.24	80.7	-0.36	2.36	78.5
2022	I	0.67	2.37	78.4	0.24	2.32	79.3
	II	0.39	2.49	75.8	-0.17	2.42	77.4
	III	0.31	2.02	84.9	-0.13	1.73	89.3
	IV	-0.66	1.99	85.2	-0.27	1.76	88.0
Дундаж		-0.19	2.04	84.3	-0.13	2.10	83.1

Зураг 10. ECMWF-MOS-Ta аргын 5 хоногийн агаарын хамгийн бага температурын таарц, алдаа /136 станц, 5 хоног/

Зураг 11. ECMWF-MOS-Ta аргын 5 хоногийн агаарын хамгийн бага температурын таарц, алдаа /136 станц, 5 хоног/

Тус аргын 2021 оны 1-р сараас 2022 оны 4-р сар хүртэлх хугацааны алдаа болон таарцыг 136 станцаар авч үзэхэд агаарын хамгийн бага температурын хувьд ДА -0.19, ДҮА 2.04, таарц нь 84.3%, агаарын хамгийн их температурын хувьд ДА -0.13, ДҮА 2.10, таарц нь 83.1%-тай байна.

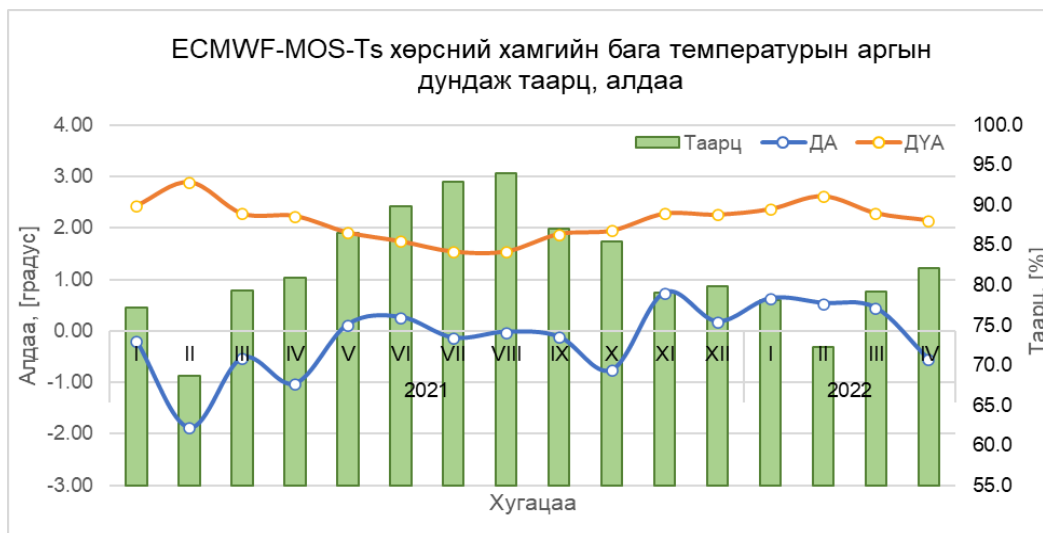
3.1 Үр дүн2: Хөрсний хамгийн бага температурын арга-ECMWF-MOS-Ts

ECMWF-MOS-Ts хөрсний хамгийн бага температурын аргын дундаж таарцыг гаргахдаа 136 станцаар тооцов.

Хүснэгт5. ECMWF-MOS-Ts аргын хөрсний хамгийн их температурын аргын таарц, алдаа /136 станц, 5 хоног/

Хугацаа		Tmin		
		ДА	ДҮА	Таарц
2021	I	-0.20	2.45	77.1
	II	-1.87	2.90	68.7
	III	-0.52	2.29	79.3
	IV	-1.02	2.24	81.0
	V	0.13	1.92	86.5
	VI	0.27	1.75	89.9
	VII	-0.13	1.55	93.0
	VIII	-0.02	1.55	93.9
	IX	-0.11	1.89	87.0
	X	-0.76	1.96	85.4
	XI	0.74	2.29	79.0
	XII	0.18	2.27	79.8
2022	I	0.63	2.38	78.2
	II	0.54	2.63	72.3
	III	0.45	2.30	79.2
	IV	-0.55	2.16	82.1
Дундаж		-0.14	2.16	82.0

Тус аргын 2021 оны 1-р сараас 2022 оны 4-р сар хүртэлх хугацааны алдаа болон таарцыг 136 станцаар авч үзэхэд хөрсний хамгийн бага температурын хувьд ДА -0.14, ДҮА 2.16, таарц нь 82.0%-н таарцтай байна.

Зураг10. ECMWF-MOS-Ts аргын 5 хоногийн хөрсний хамгийн бага температурын таарц, алдаа /136 станц, 5 хоног/

136 станцаар ECMWF-MOS-Ts аргын 5 хоногийн хөрсний хамгийн бага температурын таарц, алдааг зураг10-т үзүүлэв. 6,7,8-р саруудад буюу зуны саруудад алдаа багатай, таарц хамгийн өндөртэй буюу 89.9-93.9%-тай байна. Хүйтний улиралд алдаа ихсэж, таарц буурч байна.

4. Дүгнэлт:

Үр дүн1-д агаарын хамгийн их/бага температурын 5 хоногийн арга болох ECMWF-MOS-Ta-гийн таарц, статистик алдаа зэргийг сар тутмаар, 28 болон 136 станцаар гаргасан. Мөн гарсан үр дүнг албан мэдээ болон бусад хамгийн их/бага температурын аргуудтай харьцуулалт хийв. Эндээс үзэхэд албан мэдээний 28 станцын дундаж таарц 83.9%, ECMWF-MOS-Ta-н дундаж таарц 85.4%-тай буюу албан мэдээнээс 1.5%-иар дээгүүр бөгөөд бусад аргуудаас хамгийн өндөр таарцтай байна. Нийт хугацааны дундажаар хамгийн их температурын хувьд 84.2%, хамгийн бага температурын хувьд 86.6%-н таарцтай байна. 136 станцын хувьд ECMWF-MOS-Ta-н дундаж таарц 83.7%-тай бөгөөд агаарын хамгийн бага температурын хувьд ДА -0.19, ДҮА 2.04, таарц нь 84.3%, агаарын хамгийн их температурын хувьд ДА -0.13, ДҮА 2.10, таарц нь 83.1%-тай байна.

Үр дүн2-д хөрсний хамгийн бага температурын 5 хоногийн арга болох ECMWF-MOS-Ts-ийн таарц, статистик алдаа зэргийг сар тутмаар, 136 станцаар гаргав. Тус арга нь зөвхөн хөрсний минимум температурын прогнозыг гаргадаг бөгөөд ДА -0.14, ДҮА 2.16, таарц нь 82.0%-н таарцтай байна. Тус аргын хувьд хамгийн бага таарцтай сар нь 2021 оны 3-р сар бөгөөд 68.7%-тай, хамгийн өндөр таарцтай сар нь 2021 оны 8-р сар 93.9%-н таарцтай байна.

Ерөнхийдөө туршилтын хугацаанд ECMWF-MOS-Ta арга-84.2%, ECMWF-MOS-Ts арга-82.6%-н таарцтай гарсан тул энэхүү 2 аргын үр дүнд үндэслэн шуурхай үйлчилгээнд туршилтаар 2022 оны 05-р сарын 17-нд оруулсан.

MM5 загварын үр дүнгээс тооцоолсон Агаарын хамгийн их, бага Температурын прогноз.	Станц, харуул	
WRF загварын үр дүнгээс тооцоолсон Агаарын хамгийн их, бага Температурын прогноз.	Станц, харуул	
WRF(GFS) загварын үр дүнгээс тооцоолсон Агаарын хамгийн их, бага Температурын прогноз.	Станц, харуул	
MM5 Grid MOS Агаарын хамгийн их, бага температурын 6 хоногийн үр дүн (Зургаар)	Мах Температур	Min Температур
MM5 загварын үр дүнгээс UMOS аргаар тооцоолсон Агаарын хамгийн их, бага Температурын прогноз.	Бүх станц	28 Станц
MM5 UMOS аргын Агаарын хамгийн их, бага Температурын прогнозын засварласан утга (MM5 CMOS).	Бүх станц	28 Станц
Загваруудаас тооцоолсон температурын ансамбль прогнозын үр дүн. (3 цагийн нарийвчлалтай)	Бүх станц	28 Станц
Ансамбль прогнозын үр дүнгээс тооцоолсон агаарын хамгийн их, бага температурын прогноз. *Шинэ*	Бүх станц	28 Станц
ECMWF UMOS /Ta/ аргаар тооцоолсон Агаарын хамгийн их, бага Температурын прогноз. *Шинэ, туршилтаар*	Бүх станц	28 Станц
ECMWF UMOS /Ts/ аргаар тооцоолсон Хөрсний хамгийн бага Температурын прогноз. *Шинэ, туршилтаар*	Бүх станц	28 Станц
WRF загварын үр дүнгээс тооцоолсон 1827 багийн, 5 хоногийн прогноз. (Багуудын прогноз)		

Зураг 11. Шуурхай үйлчилгээнд ашигладаг хамгийн их/бага температурын прогнозын аргууд

Улаан өнгөөр шинээр туршилтанд оруулсан аргуудын прогнозыг үзүүлэв. Прогнозын утгыг бүх станц болон 28 станцаар ялган харах боломжтой юм.

ECMWF_MOS_Ta

Агаарын хамгийн их, бага температурын 5 хоногийн прогнозын 1р дүн

[Загварын эхлэлийн хугацаа: 2022-08-11-ны 20:00 цаг (УБ-ын цагаар)]											
Sname	Sind	TMin (1)	TMax (1)	TMin (2)	TMax (2)	TMin (3)	TMax (3)	TMin (4)	TMax (4)	TMin (5)	TMax (5)
Улаанбаатар	292	13.4	22.7	12.9	18.3	10.8	23.7	13.3	27.9	11.7	21.1
Багануур	296	10	20.6	11.9	17.1	10.5	22.4	8.3	23.2	9.6	22.3
Сэлгий	214	12.5	22.3	11.6	23.8	11.1	24.2	11.3	21.6	6.8	19.5
Улаангом	212	13.7	23.7	12.1	24.8	12.7	23.6	11.3	20.1	9.4	20.5
Улиастай	272	12.5	20.6	8.5	21.8	7.9	25.2	8.8	22.3	9.4	21.4
Тосонцэнгэл	225	9.2	20.2	8.9	20.2	6	24.8	7.2	19.8	5.2	22
Ховд	218	15.3	26.4	13.1	27.3	11.6	28.1	13.1	24.5	7.6	24.2
Алтай	277	9.4	19.7	9	19.8	8	23.1	9.9	20.2	7.7	19.8
Баянхонгор	287	16.3	21.9	10.9	24.3	10.7	25.3	12.4	27.2	11.1	24.5
Мерен	231	12.4	21.6	12.1	22.8	10.4	25.9	11.5	22.1	7.9	21.9
Хатгал	207	7.9	16.9	8.5	18.6	5.2	20.9	5.9	14.4	2.4	15.6
Цэцэрлэг	282	11.6	19	10.7	21.3	8.8	24.3	10.8	21.1	8.2	18.3
Арвайхээр	288	12.6	17.6	11.6	22.4	11.4	24	11.5	25.9	10.3	19.2
Хархорин	330	12.7	19.2	11.8	21.3	11.2	24.8	13	26.2	9.7	21.2
Булган	239	10.4	20.6	12.1	19.7	9.2	25.6	11.8	22.1	7.7	20.6
Сүхбаатар	240	13.6	24.2	14.7	23.5	12.9	26.3	14.7	22.9	10.9	21.5
Зуунмод	290	11.9	18.5	10.3	16.5	9	21.9	12.1	24.5	9.3	18
Дархан	244	14.6	24	15.3	22.3	12.8	27.1	13.5	25.5	11.3	22.3
Эрдэнэт	236	11.7	20	11	18.3	9.4	24.1	11.9	20	8.8	19.4
Чойр	298	14.7	21.8	12.9	21.5	11	24.7	13.2	28.4	13.7	24.6
Ёндорхаан	304	11.3	26.6	14.8	19.2	12.6	23.8	12.1	28.2	12.4	24.9
Чойбалсан	259	12.7	27.3	15	21.7	13.6	25.1	13.7	26.7	13.9	27.2
Баруун-Урт	305	14.8	27.8	14.4	21.6	12.3	23.8	13.6	26.6	14.2	28
Мандалговь	341	15.6	21	14.4	23.5	11.5	24.3	12.8	28.8	13.5	25.8
Даланзадгад	373	18.3	29.4	16.4	28.5	15.8	28.1	18.6	31.1	18.8	29.5
Ханбогд	385	20.5	32.4	21.6	31	17.7	29	19.1	32	22	31.8
Сайншанд	354	19	31.1	18.4	27.3	15.7	27.3	16.6	29.3	19.1	33.3
Замын-Үд	358	17.7	30.3	18.9	29.2	16.4	27.7	15.7	29.1	18.1	31.7

ECMWF_MOS_Ts

Хүрэнний хамгийн бага температурын 5 хоногийн прогнозын 2р дүн

[Эхлэлийн хугацаа: 2022-08-11-ны 20:00 цаг (УБ-ын цагаар)]						
Sname	Sind	TMin (1)	TMin (2)	TMin (3)	TMin (4)	TMin (5)
Улаанбаатар	292	11.1	11.6	9.8	10.8	8.7
Багануур	296	9.3	11.8	9.2	7.6	8.5
Сэлгий	214	10.6	9.8	10	10	5.6
Улаангом	212	13.3	11.2	11.8	10.6	9.4
Улиастай	272	11.2	7.3	6.2	7.6	8
Тосонцэнгэл	225	7.8	9.3	5.3	5.9	3.7
Ховд	218	15	11.7	10	12.4	6.2
Алтай	277	9.2	6.9	5	6.6	5.8
Баянхонгор	287	14.2	9.4	9.4	10.4	10.4
Мерен	231	12.7	12.9	9.3	10.6	7.3
Хатгал	207	5.6	7.5	3	4.8	1.3
Цэцэрлэг	282	11.1	9.6	6.8	8.3	6.6
Арвайхээр	288	12.5	10.6	8.1	8.8	8.4
Хархорин	330	12.9	9.5	9	11.5	9.1
Булган	239	10.8	11.9	8.3	10.9	8.9
Сүхбаатар	240	13.2	14.5	11.4	13.5	9.8
Зуунмод	290	8.3	10.6	8	8.3	8.8
Дархан	244	14.8	15.7	12.6	13.9	11
Эрдэнэт	236	10.1	10.6	8.4	10.4	7.8
Чойр	298	12.9	13.1	10.6	11.3	12.3
Ёндорхаан	304	11.7	14.6	11.8	11.1	11.8
Чойбалсан	259	11.5	14.6	12.8	13.4	13.4
Баруун-Урт	305	12.6	14.9	12.2	12.2	12.9
Мандалговь	341	14.3	14	11.2	11.5	12.2
Даланзадгад	373	20.3	18.1	14.7	18.8	19.3
Ханбогд	385	19.9	21	16.7	17.3	20.4
Сайншанд	354	17.2	18.3	15.3	14.9	17
Замын-Үд	358	16.6	18.5	15.9	14.8	16.4

Зураг 12. Шинээр туршилтанд орсон аргууд нь харагдах байдал

Зураг 12-д ECMWF-MOS-Ta болон ECMWF-MOS-Ts аргуудын 5 хоногийн прогнозыг 28 станцаар харуулав.